RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS
TERVEYDENHUOLTOYKSIKKÖ

EDUSKUNNAN LAKIVALIOKUNNALLE

ASIA

Pyydetty lausunto asiassa HE 49/ 2015

LAUSUNTO

Asiakohdassa mainitussa kysymyksessä lausun kunnioittaen seuraavaa.

Vankien terveydenhuollon siirtyminen THL:n alaisuuteen on yksiselitteisesti kannatettavaa.

Hallituksen esityksessä (HE 49/ 2015) vankien terveydenhuollon ainoan päivystävän yksikön, Psykiatrisen vankisairaalan Turun yksikön henkilöstön toimivaltuudet on kuitenkin vastoin aiempia kaavailuja rajattu siten, että päivittäisestä toiminnasta vastaamaan tarvittaisiin jatkossa vartijatyövoimaa.

Yhdessä Turun vankilan työntekijöiden kanssa on todettu, että Pvs:n henkilökunnan jäädessä vaille mahdollisuutta soveltaa vankeuslakeja, vartijoita tarvitaan jatkuvasti osastoilla mm. seuraaviin tehtäviin:

- lähtevien ja tulevien potilaiden turvatarkastukset, henkilötarkastukset, vaatteiden vaihdatukset ja tarvittaessa henkilönkatsastukset
- saapuvien vankien omaisuuden tarkastukset, päätökset hallussapitoasioissa
- vankila-alueen ulkopuolelle mm. tutkimuksiin suuntautuvien lukuisten potilaskuljetusten valvonta
- sellien tarkastukset
- tutkintavankien yhteydenpidon valvonta ja rajoituksista huolehtiminen
- ulkoilujen vartiointi
- päihdeseulojen ottaminen
- ovien sulkeminen
- tapaamisten valvonta

Tämä muutos johtaa sairaalamme toiminnan aivan olennaiseen muuttumiseen vankilamaisemmaksi. Vartiohenkilökunnan jatkuva läsnäolo on tällöin turvallisuussyistä välttämätöntä, koska heidän tulee tuntea potilaat kyetäkseen toimimaan heidän kanssaan. Vartiohenkilökunnalla ei kuitenkaan ole koulutusta kohdata sairaalaolosuhteissa psykiatristen häiriöiden koko kirjoa, johon kuuluu mm. aistiharhaisia, paranoidisia, vakavasti masentuneita, katatonisia, dementtejä, äärimmäisen pelokkaita, sosiaalisesti ahdistuneita ja itsemurha-alttiita potilaita.

Päivittäisten rutiinitehtävien siirtäminen hoitohenkilökunnalta vartijoille ei palvele mitään mielekästä tarkoitusta, sillä ne sujuvat luontevana osana hoidollista kontaktia, kun psykiatrisesti koulutettu ja kokenut hoitohenkilökunta osaa ottaa kunkin potilaan erityiset ongelmat huomioon.



Rikosseuraamuslaitos
Terveydenhuoltoyksikkö
Psykiatrinen vankisairaala
PL 49
20251 Turku

**Käyntiosoite:**
Mathilda Wredenkatu 1
20380 Turku

**Telekopio:**
029 5684958/hallinto
029 5684956/potilastoimisto

**Puhelin:**
029 5684500

Arviot siitä, kuinka monta uutta henkilötyövuotta tarvittaisiin HE:n edellyttämiin järjestelyihin vaihtelevat seitsemästä kolmeentoista. Pidän varmana, että Turun vankilan johdon esittämät seitsemän henkilötyövuotta ovat ehdoton minimi, ja mahdollisena että niin pieni miehitys johtaa vastuunjaon ongelmiin vartijoiden joutuessa noudattamaan hoitajien näkemyksiä mutta silti omalla virkavastuullaan.

Monet asiaa koskeneet aiemmat kannanotot ovat perustuneet siihen virheelliseen käsitykseen, että lääkärit tai hoitajat käyttäisivät Pvs:ssa rankaisuvaltaa. Mitään sellaista ei kuitenkaan ole käytetty eikä ole tarkoitus käyttää, vaan kysymys on päivittäisten välttämättömyyksien hoitamisesta potilaiden ollessa edelleen samalla vankeja.

Sairaalan toimintaedellytysten olennainen heikentäminen suurilla ja pysyvillä lisäkustannuksilla ei liene se tavoite, johon on pyritty. Vartijoiden välttämättömäksi muodostuva jatkuva läsnäolo sairaalassa on myös täysin vastoin eduskunnan oikeusasiamiehen eri yhteyksissä esittämää näkemystä, jonka mukaan terveydenhuollossa asioinnin tulisi pääsääntöisesti tapahtua ilman vartijoiden läsnäoloa.

Turussa, 15.10.15

Hannu Lauerma

lääket. tri, psykiatrian ja oikeuspsykiatrian erikoislääkäri

vastaava ylilääkäri, Psykiatrinen vankisairaala

puh. 050-4300 847



Rikosseuraamuslaitos
Terveydenhuoltoyksikkö
Psykiatrinen vankisairaala
PL 49
20251 Turku

**Käyntiosoite:**
Mathilda Wredenkatu 1
20380 Turku

**Telekopio:**
029 5684958/hallinto
029 5684956/potilastoimisto

**Puhelin:**
029 5684500